

PROSEGUIX LO ASSUMPT
DELS JOCHS DELS GICHS ESPECIALS,
com vorà el curiòs.

SEGONA PART:

A saben com empenar
estich en la part primera
de proseguir tots els jochs
els nostres gichs de Valencia;
així es molt forçòs cumplito,
ens posar gens de perèa,
així si ho passàra per alt,
els gichs formarien queixa:
lo Romanç antecedent
a fer dels jochs, que sens regla
guen de nit, y de dia
que fonch una bona idea)
segons duch entre celles,
ha de ser res menys aquesta

que componch dels especials;
puix ha de causar bulleta.
Passada que es de Nadal
la tan celebrada Festa,
que han quedat tots els giquets
sens diners en la bolseta,
puix plena de vent la tenen,
com boltjaca de Poeta,
tornen à usar la *escampilla*;
y trauen altra moneda
de cartes, que son les *mones*;
entretenintse bè en ella,
al joch del *buf*, al *rinquet*;
ò al de la *taba*, ò *tabèta*;

après

R² 12168

après entren les *miloches*;
y lo *pisb*, ò *bol* es deixa:
en aço les Carnistoltes
assomen à tota apressa;
possen *cagales*, que diuen;
ab una estopada encessa,
al cap de les pobres dones;
que les cremen la mollera;
tambè *mesures de pasta*,
ò un *quant* clavat à una verga;
tocant per darrere al muscle
al home, al vell, ò à la vella,
pegantlos una quantada
à la cara, ò à la orella;
estufadorèts de caña,
ò de llanda una *bombeta*;
tirant en aço aygua bruta,
perque ells non gasten de neta;
claven tambè *ferradures*
de cavall, de burro, ò de egua;
en terra, si no un *bolfill*,
quant no, una *falsa peseta*,
y al qui aço vol agafar
lo ahuquen de tal manera,
que envergonyt pera temps
lo pobre, ò la pobra es queda;
els dies de Carnistoltes
fan els gichs la *maixquereta*;
y lo colp de les *miloches*
entra après en la Quaresma;
en estant à la mitat,
lo joch del *sambori* reyna;
juguen tambè al *caragol*,
que al joch del *sambori* sembla;
Lo gran Dumentge de Rams
busquen fulles de *palmera*,
ò de llorer, y fan creus,
clavantles en la muntera;
lo Dilluns Sanct *monuments*;
acaptan una *abulleta*
à les dones, mes al homens
per un dineret sels prega;

après vãn eixint les *maces*
que si à una porta la plega
vella, ò està mig rompuda,
li fan saltar una llenca;
juguen à *tecum manteum*,
que es una vista tremenda;
de aquest joch resulten riñes
que acaben à pedra seca:
els gichs mes gicorrotèts,
per careixer de forceta,
trauen *carranebs*, y *batçoles*,
fent la ronca musiqueta:
lo Disapte Sanct tots busquen
qui els regale una *moreta*,
lo menys que tinga dos ho
y si quatre, mes alegra:
à Pasqua ballen la *trompa*,
fins que lo *trompello* entra
y tambè à la *encreuellada*,
à *abulles*, ò la terreta;
après entra el *molinet*
(joch es de corregudeta)
per altre nom *rodamonte*,
puix roda la vandereta:
si em descuide un poch no
lo joch de la *galocheta*,
que es practica, us, y costum
(segons em vã dir ma abuel)
per lo mes de Març jugarlo
(y em donà la rahò ella)
puix este mes lo Laurò,
com ja vè la Primavera,
esporga els arbres, y partit
pera que broten apressa,
y de un trocèt de sarment
fan els gichs la *galocheta*,
clavantli dos, ò tres plom
que es fusta fofa, y llaugera
mes si alguns gichs fora tem
juguen aquest joch sens res
tal volta serà la causa
per no aver qui els la digu

y així fills meus ja sabeu
este joch quant se escomença;
Als ultims del mes de Abril
(què bona noticia esta!)
ò en Maig, que así nom detinchi;
poch mes, ò menys, quant aplega,
solen escurar les cequies,
y de la argila que queda
per alguns carrers, ò places;
cada gich un pilot plega,
entretenintse bè en ell,
tirantlo en terra, ò arena,
y uns dinen: *quien me responde?*
(ço es cosa salandoneta)
altres: *la hija del Conde*
(sens nomenar la Condesa)
y altres rahons que els gichs saben,
que mon tinter les conserva.
En vindre el mes de Maig, juguen
à *pà*, y *galtò* (bona idea!)
après en lo mateix mes
escomença la cacera
de *oronètes*, y *piulètes*,
que està la gent torbadeta;
y també al joch de *tou tou*
à la segona Pasqueta.
En Juny vè dels *teuladins*
aquella gran niuada,
puix à cada gich voràn
(ay cosa de mes bullera!)
ab son bon *teuladinèt*,
sia masclet, ò femella.
En Juliol busquen *grills*,
y els claven ab sa grillera;
ells repàren que en tot lany
han de estar sense faena,
puix tenen dos jochs comuns;
que à tota hora bè els aplega,
com son la *pilota*, y *bou*,
que tot gich molt bè toretja;
y quant mes al *bou* li peguen,
ab tota forma, y manera,

es après dels Bous Reals.
que els mes anys fan en Valencia,
puix dura prop de huit dies,
y encara que nou diguera,
que els gichs dos astes de Bou
claven ab una taulèta,
posant damunt un surèt,
y encaixen la galocheta;
toquen à matar lo Bou,
algun gich també eixarreta;
per fi, quanta cerimonia
en un Corto Real es vetja.
En estan dins de Nohembre
lo *pich*, ò *bol* se escomença;
y à les festes de Nadal
vè la major tiramehga
dels jochs que falten del any;
tinguen conte que ja entra.
Estes festes, que ab plaer
tot lo mon gustòs celebra,
als gichs no hià hom quels rixga;
que estan fets una centella,
ho causen els dinerets,
per lo costum de la estrena;
ells à molts grans fan vergonya;
amofrantlos la jameta,
puix mes de quatre casats
diràn: rahò tè el Poeta.
Juguen à Nadal al *auca*,
al *oca*, à la *coladeta*,
tambè à *castellèts semporten*,
al joch de la *venturèta*,
à *par*, ò *senar*, que es joch;
segons es veu, de Castella;
altres planten *dinerets*
en terra, y en la *tellèta*
els tiren, ò en *avellanes*,
altres à la *barcelleta*,
la *porquerada*, al *clotèt*,
la *taba*, à la *muntereta*,
altres en dos, ò tres *tabes*,
y encara que mes ni hagnera;
Imis

imitant al joch dels daus;
 al rinquèt, à la montjeta,
 al tangano, à la patufca,
 al buf, al pam, à la ungleta;
 al quincèt, à cap, ò creu
 (tot ix en esta vereda)
 al rinquèt giquèt, què diuen;
 puix hià pera tot moneda:
 à estos jochs també entre lany
 lo qui tè pallochs els pega.
 Els gichs en aquestos dies,
 per celebrar bè la festa,
 no volen eixir de casa
 de nit, ni en tal cosa es pensa;
 puix com tenen dinerèts,
 estan ab gran altanera,
 y juguen dins de les cases
 al cacho, à la flor, que apressa
 volen lo mon acabar,
 embidant à la tremenda.
 Home algú els pot replicar;
 si sols acachar la orella,
 que la gent jove estos dies
 està molt orgullóseta,
 y si els repliquen als gichs;
 responen plens de furietat;
 và un fí? y el pobre gran
 calla, puix sa faltriquera
 no consentix tirar llargues,
 y està la dels gichs que petas
 Els jovenèts estos dies
 fan lladriola, ò caixeta,
 no poden dormir de basques;
 tota la gent desbarietja,
 uns demanen à sa mare,
 à com es vèn la jelea?
 altres: quant val una lliura
 dels torronèts de canella?

altres diuen à sa tia?
 quant costarà una capeta?
 y gich hià que comprar vol
 una barca en la Albufera:
 alguns se informen, si al any
 deu sous faràn molta renta;
 puix volen posar à cambi
 els dinerèts de la estrena;
 altres pregunten els preus
 de robes de llana, ò seda;
 puix per quatre palloquèts
 que tenen en sa bolseta,
 els pareix han de arrambar
 tot quant es vèn en Valencia:
 Si tostem fora Nadal,
 no avia mes India que esta;
 dich pera els gichs, q' à molts gran
 de esta India prou els pena.
 Yo sè un fadrí molt visible,
 que li diuen (calla llengua,
 quel nom no es precis posarlo;
 eixe pensament refrena)
 y estes festes tan alegres,
 les và passar ab tristea,
 puix tan sols tres dinerèts
 tingué en la sua bolseta;
 per cert fonch brava desdicha!
 lo tal seria Poeta.
 Passades que son les festes,
 tota la gent sasoslega,
 y com queden sens diners;
 sen tornen à la tarea
 del pich, ò bol, ò escampilla;
 com en lo Romanç se expressa:
 Y así caríssim Letor,
 concluda està la idea
 de Carlos Ròs, quel perdonei
 de tots els erros, et prega.

F I.

Voltes 61. mjez